

DET NORSKE STUDENTERSAMFUND

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Det Norske Studentersamfund
Slemdalsveien 15
0369 Oslo

Oslo, 26. november 2010

Vedrørende høringsnotatet relatert til forslag til ny vaktvirksomhetsforskrift

Vi vil med dette stille oss bak et felles opprop fra studentforeninger overalt i landet og uttrykke vår bekymring omkring forslaget om ny vaktvirksomhetslov. Vi frykter denne loven vil ramme studentorganisasjoner hardt og på en slik måte at de i ytterste konsekvens vil være nødt til å revurdere sin drift. Dette vil gå sterkt utover en stor og viktig samfunnsgruppe, og vi ber dermed om at departementet vil gå over forslaget på nytt og se på muligheten for at studentorganisasjoner i den endelige forskriften ikke blir like hardt truffet av de nye retningslinjene.

Forslag om skjerping av krav relatert til vakthold vaktjenester kom blant annet på bakgrunn av at man ønsket bedre kontroll med kvaliteten på disse tjenestene. Det er et godt initiativ, men desverre viser det nye høringsforslaget at disse skjerpede kravene vil få store konsekvenser, og by på store utfordringer, for studentsteder i det ganske land. Dermed frykter vi at kvalitetssikringen vil måtte vike plass grunnet økte kostnader omkring undervisning og rapportering.

Studentsteders betydning i samfunnet:

Som Formand i Norges eldste, og et av landets største, studentersamfunn går min bekymring først og fremst i retning av hva den nye vaktvirksomhetsloven vil ha å si for studenter og deres mulighet til å få et rikt liv også utenfor lesesalene. Hvis den nye forskriften blir vedtatt frykter vi naturlig nok at dette livet blir betydelig fattigere. Det synes som den rådende tanke fra departementet er "endrede vaktforskrifter først, konsekvensene siden", men det synes også som det er liten vilje til å ta inn over seg hvor stor skade nedlagte studentsteder potensielt kan føre til. I tillegg til det sosiale aspektet relatert til studentsteder glemmer en ofte hvilke enorme læringsinstitusjoner studentstedene i realiteten utgjør. Å miste dette vil være katastrofalt.

Det Norske Studentersamfund har siden oppstarten i 1813 vært instrumentell i samfunnsdebatt og åndsdannelse. Vi har kjempet nasjonens sak i unionsstriden, vi har vært et av de viktigste samlingsstedene for diskusjon og debatt på 60- og 70- tallet, mens vi nå har beveget oss mer i retning av å være et mangfoldig kulturhus. Mulighetene vi har åpnet, og enda åpner, for våre medlemmer er enorme, spesielt med tanke på å skaffe seg erfaring og kompetanse som øker studenters muligheter betraktelig i et videre arbeidsliv.

DET NORSKE STUDENTERSAMFUND

Ikke rent få samfunnstopper har på et eller annet tidspunkt vært involvert i en eller annen studentforening på tvers av landets grenser. Blant tidligere medlemmer ved Det Norske Studentersamfund finner vi blant annet fremstående representanter fra kulturliv, politikk og media. Listen over tidligere Formend er lang, men et par navn må nevnes: Bjørnstjerne Bjørnson, C.J. Hambro, Arnulf Øverland, Jan P. Syse, Tor Erling Staff, Ingjald Ørbeck Sørheim og Einar Førde. Alle viktige borgere for Norge. Nå skal man ikke gi Det Norske Studentersamfund all ære for at disse ble de fremtredende samfunnsrepresentantene de ble, men jeg våger påstanden at deres tid ved samfundet var meget bestemmende for veien de senere valgte å gå.

Det viktigste fellestrekket ved alle studenter er engasjement, og det er kanskje nettopp dette engasjement som gjør at mange velger å involvere seg i samfunnet i større grad enn andre ved endt studietilværelse og inntreden i arbeidslivet. Engasjementet krever imidlertid sted og rom til å utvikle seg, og nettopp her spiller studentstedene en vital rolle. Uten felles samlingspunkt blir det intet engasjement, og er det et gjennomgående mantra som ytres er det at vi ønsker at dagens unge skal vise mer av dette. La oss dermed ikke ta fra dem de viktigste arenaene for utviklingen og opprettholdelsen av det!

Frykten ved den nye vaktforskriften er at vi nå blir påtvunget skjerpede krav som kan bli kvelende for den friheten som er viktig for at vi skal være den arenaen vi, og så mange andre studentsteder, har representert i en årrekke. Vi reagerer på at våre synspunkter synes ignorert i prosessen som ledet fram til høringsforslaget som nå foreligger; det er ikke hos oss behovet for skjerpede vekterkrav er mest presserende.

Er det behov for skjerpede retningslinjer?

Handelshøyskolen ba Hordaland politidistrikt uttale seg om hvorvidt de anser det for å være et reelt behov for godkjente ordensvakter ved studentsteder tilknyttet distriktet.

”Det å utøve autoritet som ordensvakt, vil alltid inneholde et aspekt av fare og det er av interesse at vaktene er best mulig forberedt på å utøve denne autoriteten. Om dette ivaretas best gjennom en teknisk godkjenning, eller gjennom sosial forankring til studentmiljøet blir et viktig spørsmål. Når det er såpass få problemer med autoritetshåndhevelsen under arrangementene, viser det at sosialt forankrede vakter fungerer effektivt. I en større sammenheng fungerer ordningen relativt sikkert også mer sammensveisende for studentmiljøet på skolen hvilket er hensikten med arrangementene, enn innleide godkjente ordensvakter vil gjøre.”

Her reises det vesentlige poeng. Selvsagt skal alltid gjestenes sikkerhet stå i fokus og selvsagt skal man ved skjenkesteder opprettholde krav til gjeldende direktiv for vakthold. Det man imidlertid er nødt til å ta hensyn til er etablissementets organisasjonskultur og klientell. Det går ikke å sammenligne utesteder i Oslo sentrum med Det Norske Studentersamfund, eller andre studentsteder i Norge for den saks skyld. Selv om det serveres alkohol ved alle disse stedene er deres egentlige formål av forskjellig natur. Da synes det håpløst å måtte tvinges inn i et strømlinjeformet system som ikke tar høyde for ulikheter.

Hos oss har vi en vaktgruppe som består av studenter. Dette er et viktig prinsipp og etter

DET NORSKE STUDENTERSAMFUND

vår mening gruppens store styrke, fordi vaktene dermed er genuint opptatt av hva som foregår ved Det Norske Studentersamfund, de kjenner klientellet meget godt og de kan kommunisere med dem på deres nivå. Dette tror vi er noe av grunnen til at de nyter stor respekt hos våre besøkende og våre aktive medlemmer, og at vi dermed yter den største service og sikkerhet til enhver tid. Det ville være katastrofalt for oss om vi nå ville være nødt til kutte ned på antall vakter i denne gruppen, eller i verste fall måtte bytte ut disse med innleide vakter.

Vaktgruppen hos oss, og ved andre studentsteder, er vesentlige både ifht sikkerhet men også ifht internmiljø, et punkt Hordaland politidistrikt også kommenterer. Det er en selvfølge at vakter skal gis grundig opplæring i henhold til forskrifter som foreligger slik at de utfører sin jobb etter beste evne. Likevel mener vi det nye undervisningsopplegget som skisseres i høringsforslaget vil være for omfattende til å la seg gjennomføre i praksis hvis man skal ansette studenter i disse stillingene. Å kreve at disse skal være fulltidsstudenter, deltidsarbeidere og i tillegg gjennomføre et såpass ambisiøst undervisningsopplegg som det nå legges opp til mener vi er urealistisk. Dermed vil man ikke lenger kunne rekruttere vakter blant studentene selv hvilket vil være et hardt slag for ethvert studentsted.

Konsekvenser ved innføring av ny vaktholdsforskrift:

Vi ser to åpenbare konsekvenser ved innføringen av ny vaktholdsforskrift; økte kostnader og mer byråkrati.

Første umiddelbare konsekvens er at vakthold vil bli dyrere. Eksakt hvor mye vil det ikke spekuleres i, men det blir dyrere. Økte kostnader knyttet opp mot vaktjenester vil bli problematisk fordi dette rett og slett ikke er penger studentsteder har. Vi er ikke profittorganisasjoner, men lever og ånder for frivillighet. Vår økonomi skal ikke mer enn gå rundt, ideelt sett med et ørlite overskudd, hvis ikke får vi et feilaktig fokus. Likefullt; økte kostnader gjør at man nå blir nødt til å ta visse grep. Vi vurderer to mulige scenarier som mest reelle ved økte utgifter til vakter; enten risikerer man å måtte kutte i tilbud og åpningstider eller i økende grad tenke inntjening. Uansett hvilket scenario som blir virkeliggjort er det studentene som blir tapende part.

Det første scenarioet med innskrenket tilbud vil føre til et dårligere velferdstilbud for en stor gruppe mennesker. Studenter har ikke økonomi til å delta alt som foregår innen for eksempel kulturlivet og dermed kan en lang studietid bli fryktelig ensom om det ikke eksisterer alternativer. Alternativer som studentstedene representerer. Om vi ved Det Norske Studentersamfund måtte kutte dramatisk i vår arrangementsfrekvens ville dette bety at mange Oslostudenter ville mistet "sitt andre hjem". Det er kanskje et banalt utsagn, men ikke desto mindre sant.

Ved å kutte i antall arrangement vil man også kutte i det mangfoldet av tilbud som nå eksisterer for å involvere seg i interesseaktiviteter og gjennom det opparbeide seg relevant yrkeserfaring. Man skal heller ikke glemme dette i totalvurderingen; vi er morgendagens arbeidere. Vi trenger et sted vi kan lære gjennom praksis når dette ofte er vanskelig å få til i et stadig tettere arbeidsmarked. Stadig fler arbeidstakere nevner frivillig engasjement ved siden av studier som et viktig fortrinn ved ansettelser. Da må også forholdene legges til

rette for at vi kan opparbeide oss det.

Det andre scenarioet vil være minst like ødeleggende for ethvert sted drevet på idealisme. Å måtte sette strengere krav til økt inntjening vil gjøre at man mister muligheten til å prøve og feile; et viktig prinsipp ved de fleste studentsteder. Enten vil man måtte heve prisene eller kreve arrangement med høyere besøkstall for å kalle dette verdt å satse på. Da mister man kreativitet og skaperglede gjennom at man blir påtvunget rammer å forholde seg til. Hadde rammene relatert seg til andre ting enn økonomi hadde dette nok blitt lettere akseptert, men ingenting er vel mer demotiverende enn å få beskjed om at en idé er god nok men ikke gjennomførbar fordi den ikke treffer ønskede publikumstall. Et publikumstall basert på tvungen økonomisk vinning, ikke idealisme.

Et tredje scenario er det mest fryktede; at det nå, kanskje i enda større grad enn før, vil bli en viss gambling med folks sikkerhet. Man vil ikke ha mulighet til å utdanne et adekvat antall vakter, dermed kan det føre til at man likevel gjennomfører arrangement selv om det er for få vakter tilstede fordi man trenger inntjeningen for å holde stedet gående. Selvsagt er dette noe man søker å unngå, men i pressede situasjoner er det ikke alltid logikk som råder. Dette vil nok skje sjeldnere enn de to foregående scenariene, men er verdt å ta hensyn til likevel.

Den andre umiddelbare konsekvensen vil være et mer tungrodd byråkratisk system hvor man må søke og innhente godkjenning ved vakthold i mye større grad enn før. Vi frykter det som ofte skjer når mer byråkratiske løsninger lanseres; at alle gode hensikter forsvinner i dragsuget av papirarbeid som oppstår når alt skal inn i system. Vi frykter tregere saksgang og vanskeligere kommunikasjon som igjen fører til potensielt langsommere godkjenning av vakter hvilket igjen vil føre til problemene skissert overfor. Igjen er tanken i høringsnotatet god; man skal sikre at de ulike politidistriktene får bedre oversikt og kontroll, vi frykter bare man ikke har tatt høyde for den ekstra arbeidsmengden dette vil medføre.

Argumenter og prinsipper:

Vi stiller oss skeptiske til ligningen at økt undervisningsopplegg og rapportering nødvendigvis er synonymt med det kvalitetsløftet departementet etterlyser. Vår frykt er at de økte kravene vil bli for omfattende og krevende å følge opp og at man dermed ikke vil kunne ha tilstrekkelig kontroll med det nye regelverket som innføres. Det vil føre til at situasjonen vil bli lik den man har i dag, i verste fall verre enn dette.

Det er bekymringsverdig at når et såpass omfattende vedtak som dette skal fattes blir viktige synspunkt fra blant annet representanter for studenter og reise- og uteliv oversett. Høringsdokumentet vier stor plass til bekymringer ytret av Idrettsforbundet, og ja, deres meninger skal også tas til etterretning. Likevel er arrangement i deres regi av en helt annen karakter enn for eksempel studentaktivitet og uteliv. Det presiseres at frivillighet og dugnadsånd (eksempelvis idrettsturneringer og natteravner) holdes utenfor den nye forskriften. Da er det enda mer kritikkverdig at det ikke synes som om man har tatt til seg noen av forslagene reist fra nettopp organisasjoner som representerer de andre.

DET NORSKE STUDENTERSAMFUND

Siste refleksjoner:

I enhver omveltningsprosess er man flinke til å skissere nye muligheter og hvordan det nye systemet skal bli bedre enn det gamle. Det snakkes lite om garantier for at dette faktisk vil finne sted. Hvor er garantien for den tette oppfølgingen det nye undervisningsopplegget skal få? Hva er det konkret som skiller den nye rapporteringen fra den gamle? Hvordan skal denne sørge for bedre kontroll med hvordan vakthold fortøner seg fra dag til dag? Hvis oppfølgingen mangler vil man med andre ord betale veldig mye for veldig lite, og premisset for innføring av strengere regelverk vil falle for manglende gjennomføring av det samme.

Vi håper departementet vil se over høringsforslaget nok en gang og denne gang med en litt større fot innenfor studenters og mindre aktørers leir. Vår frykt for en innskrenking i en rikere og mer meningsfull studietid eller et dårligere sikkerhetstilbud enn dagens er reell og vi krever å bli hørt! På lik linje med idrettsforeninger er vi like viktige for unges utvikling og dermed bør det heller legges til rette for at også det vi driver med anerkjennes som å ha en samfunnsviktig effekt, framfor at vi skal måtte slite med et altfor tungt og rigid regelverk som i første omgang ikke var ment til å ramme oss i det hele tatt.

Vi står sammen med studentforeninger landet over og ytrer en felles bekymring over, og reaksjon mot, et lovforslag som sikrer økt papirarbeid men ikke automatisk bedret vakthold.

For Det Norske Studentersamfund,

Kristin Fladmoe Wolmer

-Formand-